

Budapest, 2014. március 30., vasárnap (MTI) - Eddig összesen mintegy másfélszáz választási ügyben járt el a Kúria, közülük hat olyan volt, melyben megváltoztatták a Nemzeti Választási Bizottság (NVB) döntését, jellemzően az esélyegyenlőség kérdéskörében felmerült jogértelmezési problémák miatt - mondta el Madarász Gabriella, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának szóvivője az MTI érdeklődésére.

Az új szabályozás szerint a választási ügyekkel kapcsolatos jogviták a helyi választási bizottságokon indulnak, melyek döntését az NVB előtt lehet megtámadni, az NVB határozata ellen benyújtott fellebbezést pedig a Kúria bírálja el. Alkotmányos alapjog sérelme esetén lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni alkotmányjogi panasszal.

A kúriai szóvivő elmondta: a január vége óta hozzájuk érkezett másfélszáz ügy mintegy harmadát kellett formai okokból elutasítaniuk. Tipikus probléma, hogy nem jár el jogi képviselő az ügyben vagy hiányoznak a törvényben előírt adatok. Az ügyek mintegy kétharmadában jóváhagyta az NVB támadott határozatát a Kúria. Az országos választási szerv döntései elleni jogorvoslatok eredményessége hasonló arányú, mint a korábbi választási időszakokban.

Abban a hat ügyben, ahol megváltoztatta az NVB határozatát a Kúria, a választási alapelvek közül az esélyegyenlőség kérdése került a középpontba, de ez természetesnek tekinthető, hiszen a kampányidőszakra jellemző éles politikai versenyben tipikusan ennek az alapjognak az érvényesülése a legvitatottabb - tette hozzá a szakember.

A hat NVB-döntést megváltoztató kúriai határozatból kettő ahhoz a problémához kapcsolódik, hogy lehet-e villanypóznára választási plakátot helyezni. Március 5-én a Kúria a közlekedési törvény, és egy kormányrendelet alapján úgy döntött, hogy nem, majd 17-én a választási eljárásról szóló törvény alapján már arra az álláspontra jutott, hogy nem tilos.

A választási eljárásról szóló törvény kampányra vonatkozó fejezetének rendelkezései szerint kampányidőszakban a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély és bejelentés nélkül készíthetnek plakátot, melyet néhány kivétellel korlátozás nélkül helyezhetnek el. Ilyen korlátozás, hogy épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyonkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet. Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát, illetve óriásplakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos. Továbbá a választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

A Kúria március 17-ei döntésében arra hívta fel a figyelmet, hogy a választási szervek a választási eljárásról szóló törvény fenti rendelkezéseinek való megfelelést vizsgálhatják, de nem alkalmazhatják például a közúti közlekedési szabályokat, vagy a reklámtáblák elhelyezésére vonatkozó rendeleti szabályokat. Így pedig a plakátok villanyoszlopra helyezése nem sérti az ilyen ügyben alkalmazandó választási eljárási törvényt.

A Kúria március 17-ei döntése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt a napokban utasította el az Alkotmánybíróság.

Madarász Gabriella, aki korábban maga is kúriai tanácselnök volt, kiemelte: a legfelsőbb bírói fórum ezekben az eljárásokban szigorúan köve van a benyújtott kérelemhez, annak keretein nem terjeszkedhet túl. Továbbá a kétféle döntés mögött meghúzódik az az alapvető elvi kérdés is, hogy egy választási ügy háttérében ott-e az egész jogrendszer, vagy pedig szigorúan a választási eljárás szabályai alapján kell az ügyeket megítélni. Ha például valaki közlekedési táblát takarna le választási plakáttal, nyilvánvaló, hogy a probléma megoldásához nem lenne elegendő csak a választási szabályok alkalmazása.

A szakember hangsúlyozta, hogy a Kúria általános jogértelmezést nem adhat, kizárólag csak az NVB konkrét döntése ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem keretei között hozhatja meg a döntését.

Két másik NVB-döntést megváltoztató kúriai határozat a nyíregyházi önkormányzat plakátolási gyakorlatával, illetve újságjával kapcsolatos. A legfelsőbb bírói fórum a napokban kimondta, hogy sérti a jelöltek, jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség alapelvét a nyíregyházi önkormányzat eredményeit népszerűsítő plakátoknak az országgyűlési képviselő-választáson indul jelölt kampányplakátjai mellé helyezése.

A Kúria arra hívta fel a figyelmet, hogy az új szabályozás "a korábban hatályos eljárási törvénnyel szemben a kampánytevékenység körébe von minden olyan tevékenységet, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására, függetlenül a tevékenységet folytató személyétől. (...) Választási jogszabálysértés nem csak kampányeszközökkel és a jelöltek, jelölő szervezetek tevékenysége által valószínűsíthető meg. (...) Az önkormányzat - mint közhatalommal bíró szervezet - nem vehet részt a pártok országgyűlési mandátumért folytatott küzdelmében sem valamely jelölt, jelölő szervezet mellett, sem ellene. (...) Az állam, illetve a közhatalommal rendelkező önkormányzat a ténylegesen kialakult versenyhelyzetet nem befolyásolhatja".

A Kúria másik nyíregyházi önkormányzattal kapcsolatos döntésében azt mondta ki, hogy a helyi önkormányzati lap az országgyűlési képviselőválasztáson induló jelölttel kapcsolatos cikkek, valamint a nyíregyházi önkormányzat eredményeit népszerűsítő hirdetés közzétételével összességében sértette a választási eljárás esélyegyenlőségre vonatkozó alapelvét.

Sajtóhírek szerint a nyíregyházi ügyekben az Alkotmánybírósághoz fordulnak a Kúria döntései miatt.

Az ötödik ügyben - ahol a Kúria megváltoztatta az NVB döntését - a kérdés az volt, hogy szedhető-e közterület-használati díj azért, mert aláírásgyűjtés céljából a közterület egy részét elfoglalták és a kis asztalkára, úgynevezett kitelepülő pultra plakátot helyeztek. A Kúria szerint nem, ugyanis a választási cselekménnyel elfoglalt közterület ingyenesen használható, ilyen esetekre a közterület-használat általános szabályai nem vonatkoznak. A Kúria megállapította, hogy jogsértő volt, amikor február 21-én Mór városában a közterületen elhelyezett pulton történő ajánlást gyűjtés közterület-használati engedélyhez kötötték - ismertette Madarász Gabriella.

A hatodik ügyben a Kúria az NVB határozatát megváltoztatva megállapította, hogy a TV2 médiaszolgáltatást nyújtó MTM-SBS Televízió

Zrt. Magyarország Kormányának „Magyarország jobban teljesít” jelmondatú, jelölő szervezeteket népszerűsítő politikai reklámnak tekinthető műsorszámának közzétételével megsértette a választási eljárás politikai reklám közzétételének tilalmára vonatkozó rendelkezését, és ennek következményeként a választási eljárásnak a jelöltek és a jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőségre vonatkozó alapelvét.

Egy másik ügyben a Kúria ugyan érdemében nem változtatta meg az NVB határozatától, ám annyiban eltért az NVB eljárásától, hogy a legfelsőbb bírói fórum adott ügyben eljáró bírái személyesen mentek ki az adott fővárosi helyi választási irodába, hogy érdemben vizsgálják, megvan-e a szükséges 500 szabályos ajánlása egy jelölő szervezetnek. A Kúria kimondta, hogy érdemi vizsgálat nélkül nem lehet jogsértésre hivatkozni, illetve azt megállapítani.

A fel nem használt ajánlások leadásával kapcsolatos határidő elmulasztása miatti tetemes bírságok kapcsán Madarász Gabriella elmondta: ezekben az ügyekben az eljáró hatóságoknak, bíróságoknak a törvény nem ad mérlegelési lehetőséget. Jogvesztő határidőről, objektív felelősségről van szó, nincs kimentésre lehetőség, bármi történjék is - figyelmeztetett a kúriai szóvivő.

Hozzátette: az állampolgárok sok esetben nem vették elég komolyan a rendelkezéseket, de sajnálatos módon az is előfordult, hogy nem önhibájukból késtek, hanem például a helyi választási iroda miatt, ám a jogkövetkezmény megállapításánál ez sem értékelhető.

A szakember szerint a meglehetősen szigorú szabályozásnak van létjogosultsága a választásokkal kapcsolatban, a nemzetközi gyakorlatban is ez az elterjedt, hiszen a választási folyamatban éppen annak jellege miatt rövid határidőket határoznak meg, melyek figyelmen kívül hagyása az egész választás komolyságát kérdőjeleznék meg.

Kérdésre válaszolva a kúriai szóvivő elmondta, hogy a külföldi szavazókkal kapcsolatos ügy nem érkezett.

Madarász Gabriella elmondta, hogy a Kúria minden választás után értékeli saját munkáját és az alkalmazandó jogszabályokkal kapcsolatban is tesz javaslatokat. Ilyen volt korábban az, hogy az indítványozónak közvetlen érintettsége legyen az adott ügyben, amit bizonyítani is tud, és így elkerüljék, hogy minden választási ügyben mind a 8 millió választópolgár potenciális indítványozó lehessen.

Eddig mintegy másfélszer annyi ügy érkezett, mint a korábbi két választás hasonló időszakában, ami részben annak lehet a következménye, hogy a jogorvoslati rendszer jelentősen megváltozott, a területi választási szervek megszűntek, csak helyi és országos van, és az utóbbi ellen benyújtott fellebbezések a Kúriához kerülnek.

A szóvivő elmondta: a Kúria közvetlen kapcsolatban van a NVB-gal és amikor oda beérkezik egy döntéssel kapcsolatos fellebbezés, ezt nyomban jelzik a Kúriának, amely rövid úton értesíti azokat a bírákat, akik az ügyben el fognak járni. A választás jelenlegi szakaszában háromnapos határidők vannak, az április 6-i szavazást követően az eredmény-megállapítással kapcsolatban pedig egynaposak lesznek határidők, de a Kúria, ahogy az eddigi hat választáson, úgy 2014-ben is tartani tudja majd a törvényi határidőket.

A volt kúriai tanácselnök elmondta: a bírák a jelentős munkaterhek ellenére szívesen végzik ezt a munkát, átérzik az úgynevezett választási, közjogi bíráskodás, súlyát, az ország életében betöltött kiemelkedő jelentőségét.